Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 10. 1998, sp. zn. 2 Cdon 1233/97, ECLI:CZ:NS:1998:2.CDON.1233.1997.1

Číslo: 29/2000

Právní věta:

Při určení náhrady za ztrátu na výdělku při uznání invalidity se k výdělku získanému zaměstnancem, který nebyl jako poživatel tzv. stavovského invalidního důchodu povinen pracovat, nepřihlíží pouze tehdy, dosáhl-li zaměstnanec výdělku zvýšeným pracovním úsilím.[1)]

[1)] *Srov. též rozhodnutí uveřejněná pod č. 8/1983 a 9/1983 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Zákon č. 155/1995 Sb. již se vznikem nových tzv. stavovských důchodů nepočítá.*

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 08.10.1998

Spisová značka: 2 Cdon 1233/97

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody zaměstnavatelem

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se (žalobou změněnou se souhlasem soudu) domáhal, aby mu žalovaná zaplatila 322 243 Kč s příslušenstvím. Žalobu odůvodnil tím, že za trvání pracovního poměru u žalované onemocněl silikózou plic I. až II. stupně, která byla klasifikována a žalovanou uznána za nemoc z povolání. Po skončení pracovní neschopnosti žalobce pobírá od 4. 2. 1989 plný invalidní důchod a pracuje jako skladový dělník s výrazně nižším příjmem, než jakého dosahoval v předchozí profesi. Žalovaná mu sice na náhradě ušlého výdělku po skončení pracovní neschopnosti vyplácí část rozdílu mezi průměrným výdělkem a invalidním důchodem, avšak odmítá platby „nad rámec" tzv. redukovaného průměrného výdělku a nesprávně odčítá i částku odpovídající jeho příjmu ze současného pracovního poměru, přestože jej žalobce dosahuje za cenu zvýšeného pracovního úsilí.

O b v o d n í s o u d pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 14. 10. 1996 žalované uložil, aby zaplatila žalobci 322 243 Kč, návrh zamítl „co do příslušenství z dlužné částky 322 243 Kč" a rozhodl, že žalovaná je

povinna zaplatit soudní poplatek ve výši 12 890 Kč a znalečné ve výši 900 Kč na účet Obvodního soudu pro Prahu 4 a žalobci na náhradě nákladů řízení 49 765 Kč. Za nesporné považoval, že u žalobce byla v roce 1987 za trvání pracovního poměru u žalované zjištěna nemoc z povolání. Žalovaná je povinna nahradit žalobci ztrátu na výdělku při uznání invalidity (žalobci byl přiznán tzv. stavovský invalidní důchod) „bez omezení" ve smyslu ustanovení § 195 odst. 2 zák. práce, neboť dostatečně nezajistila ochranu zdraví při práci na razícím stroji DEMAG a učinila tak až později, kdy onemocnělo nemocí z povolání kromě žalobce „více pracovníků". Výše nároku vyplývá ze znaleckého posudku, v němž znalec k výslovnému pokynu soudu vypočetl náhradu škody tak, že průměrný výdělek „neredukoval" a nepřihlížel k příjmu z pracovního poměru, kterého žalobce dosahuje při své invaliditě.

K odvolání žalované M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 26. 3. 1997 rozsudek soudu prvního stupně „v napadeném vyhovujícím výroku, kterým byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobci částku 322 243 Kč, ve výroku o nákladech řízení mezi účastníky navzájem, a ve výroku o povinnosti žalované zaplatit státu soudní poplatek a znalečné" potvrdil; současně rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na nákladech odvolacího řízení 12 150 Kč „na účet" JUDr. J. Z., a vyslovil, že dovolání proti tomuto rozsudku je přípustné. Odvolací soud dospěl k závěru, že ke vzniku škody na zdraví žalobce došlo hrubou nedbalostí žalované a že tu jsou důvody hodné zvláštního zřetele, pro které lze náhradu za ztrátu na výdělku přiznat do výše „neredukovaného průměrného výdělku v rozhodném období". Při určení náhrady za ztrátu na výdělku odvolací soud shodně se soudem prvního stupně rovněž nepřihlížel k výdělku žalobce, který dosahuje vedle invalidního důchodu. Žalobce, který pobírá invalidní důchod přiznaný podle ustanovení § 29 odst. 2 písm. c) zákona č. 100/1980 Sb. (správně č. 100/1988 Sb.), totiž nelze podle ustálené judikatury „nutit", aby vykonával práci, která by pro jeho zdravotní stav mohla být nepřiměřená jeho dřívějším schopnostem a společenskému významu dosavadního povolání. Vykonává-li takovouto práci, nelze při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělku při uznání invalidity přihlížet k příjmu za práci získanému pracovním úsilím, ke kterému nebyl povinen. Rozhodnutí o přípustnosti dovolání odvolací soud odůvodnil tím, že právní otázka, zda „u pracujícího poživatele plného invalidního důchodu lze vždy při výpočtu náhrady za ztrátu na výdělku nepřihlížet k výdělku", má zásadní právní význam.

Žalovaná v dovolání vytýká odvolacímu soudu nesprávný právní názor při určení výše náhrady škody. Tzv. stavovský invalidní důchod je podle jejího názoru „překonaným právním institutem" a je třeba vážit, zda žalobce, přestože požíval plného invalidního důchodu, mohl vykonávat určité práce a zajistit si tím příjem. Dosavadní judikatura řešila pouze otázku způsobu výpočtu náhrady za ztrátu na výdělku u „nepracujících poživatelů tzv. stavovských invalidních důchodů" ve vztahu k ustanovení § 195 odst. 3 zák. práce tak, že nenutila poživatele důchodu vykonávat společensky nepřiměřené povolání, neboť nezapočítávala „takto nedosažený výdělek jako výdělek, který si zaměstnanec opomenul vydělat". Podle dovolatelky je rozsudek odvolacího soudu založen na nesprávném předpokladu, že každý výdělek dosažený poživatelem důchodu je výdělkem dosaženým zvýšeným pracovním úsilím. K této otázce je však třeba přistupovat individuálně a za příjem dosažený zvýšeným pracovním úsilím je nutno považovat jen takový příjem, pro který „svědčí znalecký posudek z oboru zdravotnictví". Dovolatelka navrhla, aby dovolací soud rozsudky soudů obou stupňů zrušil a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobce navrhl, aby dovolání bylo zamítnuto. Právní předpisy umožňují poživateli plného invalidního důchodu, aby nepracoval; není proto zneužitím práva, jestliže žalobce přesto za cenu zvýšeného pracovního úsilí vykonává nepříliš dobře honorovanou práci. Dovolatelka tak vlastně požaduje, aby takto získané prostředky šly v její prospěch.

N e j v y š š í s o u d České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu, které je přípustné i dle ustanovení § 239 odst. 1 o.s.ř., bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě, přezkoumal napadený

rozsudek bez jednání (§ 243a odst. 1, věta prvá, o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné. Proto rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Rozhodnutí odvolacího soudu o přípustnosti dovolání (§ 239 odst. 1 o.s.ř.) stanoví meze dovolání tak, že dovolání se otvírá pouze pro přezkum právní otázky, která byla odvolacím soudem a následně i dovolatelkou označena za otázku zásadního významu. Dovolací soud proto posuzoval, zda odvolací soud při určení náhrady za ztrátu na výdělku při uznání invalidity důvodně nepřihlížel k výdělkům, které si žalobce vydělal svou prací v době, kdy byl poživatelem invalidního důchodu.

V posuzovaném případě odvolací soud vycházel ze zjištění (skutkový stav není sporný a není dovoláním napaden), že žalobce v roce 1987 za trvání pracovního poměru u žalované onemocněl nemocí z povolání a že žalovaná odpovídá za škodu, kterou žalobce následkem této nemoci utrpěl, v tzv. neredukované výši (§ 195 odst. 2, věta čtvrtá, zák. práce). Žalobci byl od 4. 2. 1989 přiznán invalidní důchod podle ustanovení § 29 odst. 2 písm. c) zákona č. 100/1988 Sb. V době invalidity žalobce vykonával v pracovním poměru práci, která byla méně placena než zaměstnání u žalované. K příjmu z tohoto pracovního poměru soud nepřihlížel a škodu za období od 4. 2. 1989 do 31. 7. 1994 (celkem ve výši 322 243 Kč) stanovil jako rozdíl mezi výší invalidního důchodu a výší průměrného výdělku před vznikem škody (po odečtení žalovanou dobrovolně zaplacených částek).

Projednávanou věc je i v současné době třeba posuzovat – s ohledem na to, že žalobcem tvrzená škoda vznikla v roce 1989 (od 4. 2. 1989 existuje rozdíl mezi invalidním důchodem a průměrným výdělkem žalobce) – podle zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 88/1968 Sb., č. 153/1969 Sb., č. 100/1970 Sb., č. 20/1975 Sb., č. 72/1982 Sb., č. 111/1984 Sb., č. 22/1985 Sb., č. 52/1987 Sb., č. 98/1987 Sb. a č. 188/1988 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 31. 1. 1991 (dále jen „zák. práce“).

Podle ustanovení § 195 odst. 1 zák. práce náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity nebo částečné invalidity se po dobu 12 po sobě následujících měsíců od vzniku nároku poskytne pracovníku v takové výši, aby spolu s jeho výdělkem po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného invalidního nebo částečného invalidního důchodu poskytovaného z téhož důvodu se rovnala jeho průměrnému výdělku před vznikem škody. Přitom se nepřihlíží ke zvýšení invalidního důchodu pro bezmocnost, ke snížení tohoto důchodu podle právních předpisů o sociálním zabezpečení, ke zvýšení přiznaných důchodů podle těchto předpisů, ani k výdělku pracovníka, kterého dosáhl zvýšeným pracovním úsilím.

Podle ustanovení § 195 odst. 2 zák. práce po uplynutí doby uvedené v předchozím odstavci náhrada za ztrátu na výdělku spolu s výdělkem postiženého pracovníka s případným důchodem uvedeným v předchozím odstavci nesmí přesáhnout částku 3000 Kčs měsíčně; přitom se nepřihlíží k výdělku pracovníka, kterého dosáhl zvýšeným pracovním úsilím. U pracovníků, jejichž průměrný výdělek před vznikem škody byl vyšší než 3000 Kčs, se tato částka zvyšuje o 75% rozdílu mezi tímto výdělkem a částkou 3000 Kčs. Toto omezení neplatí, byla-li škoda způsobena úmyslně nebo výhradně porušením právních nebo ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pokud je neporušil postižený pracovník. Z důvodů hodných zvláštního zřetele může soud rozhodnout, že toto omezení neplatí též tehdy, byla-li škoda způsobena hrubou nedbalostí, pokud se jí nedopustil postižený pracovník.

Podle ustanovení § 195 odst. 4 zák. práce pracovníku, který bez vážných důvodů odmítne nastoupit práci, která mu byla zajištěna, přísluší náhrada za ztrátu na výdělku podle předchozích odstavců pouze ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem před vznikem škody způsobené pracovníku úrazem

nebo nemocí z povolání a průměrným výdělkem, kterého mohl dosáhnout na práci, která mu byla zajištěna. Organizace pracovníku neuhradí škodu do výše částky, kterou si bez vážných důvodů opomenul vydělat.

Náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity nebo částečné invalidity je jedním z nároků z odpovědnosti za škodu při nemocech z povolání. Ke ztrátě na výdělku dochází proto, že pracovní schopnost pracovníka byla následkem nemoci z povolání snížena (omezena) nebo zanikla, a účelem náhrady za ztrátu na tomto výdělku je poskytnout přiměřené odškodnění pracovníku, který není schopen pro své zdravotní postižení způsobené nemocí z povolání dosahovat takový výdělek, jaký měl před poškozením. Škoda spočívající ve ztrátě na výdělku je majetkovou újmou, která se stanoví ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem pracovníka před vznikem škody a výdělkem po poškození (po zjištění nemoci z povolání), k němuž je třeba připočítat případný invalidní nebo částečný invalidní důchod poskytovaný z téhož důvodu; tímto způsobem jsou vyjádřeny snížení (omezení) nebo ztráta pracovní způsobilosti poškozeného pracovníka a jeho neschopnost dosahovat pro následky nemoci z povolání stejný výdělek jako před poškozením.

Výdělek pracovníka po poškození (po zjištění nemoci z povolání) může být ovlivněn okolnostmi, které nemají původ ve zdravotním postižení způsobeném nemoci z povolání. Dosahuje-li pracovník nižší výdělek nebo nemá-li po poškození žádný výdělek proto, že bez vážných důvodů odmítl nastoupit práci, která mu byla zjištěna, přísluší mu náhrada pouze ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a průměrným výdělkem, kterého mohl dosáhnout na práci, která mu byla zajištěna; organizace neuhradí pracovníku ztrátu na výdělku též do výše částky, kterou si bez vážných důvodů opomenul vydělat (§ 195 odst. 4 zák. práce).

Na druhé straně výdělek po poškození může být ovlivněn tím, že pracovník vyvíjí zvýšené pracovní úsilí. Pracovník totiž může dosahovat tohoto výdělku (zcela nebo zčásti) pouze v důsledku zvýšené námahy, kterou vynakládá na překonávání zvláštních obtíží provázejících následky poškození zdraví nemocí z povolání. Vzhledem k tomu, že přihlédnutí k tomuto výdělku by nedůvodně zvýhodňovalo organizaci, která odpovídá za škodu při nemocech z povolání, nelze při určení náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity nebo částečné invalidity brát v úvahu výdělek, který poškozený pracovník dosáhl jen zvýšeným pracovním úsilím nutným k překonání zvláštních obtíží spojených s poškozením zdraví nemocí z povolání, ačkoliv jinak (nebýt tohoto zvýšeného pracovního úsilí) by takový výdělek nedosáhl, popřípadě by nebyl schopen docílit žádného výdělku (§ 195 odst.1, věta druhá, § 195 odst. 2, část věty první za středníkem, zák. práce).

Pracovníkem, který má nárok na náhradu za ztrátu na výdělku při uznání invalidity, je i poživatel invalidního důchodu, který byl uznán plně invalidním podle ustanovení § 29 odst. 2 písm. c) zákona č. 100/1988 Sb. (tj. proto, že je pro dlouhodobý nepříznivý zdravotní stav sice schopen vykonávat soustavné zaměstnání, avšak jen zcela nepřiměřené jeho dřívějším schopnostem a společenském významu dosavadního zaměstnání). Takový pracovník totiž není povinen po přiznání invalidního důchodu vykonávat jakoukoli výdělečnou činnost a náhrada za ztrátu na výdělku při uznání invalidity mu přísluší bez přihlížení k tomu, co si opomenul vydělat, a bez přihlížení k průměrnému výdělku, kterého by mohl dosáhnout za práci, již by mohl vykonávat (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 13. 3. 1989, sp. zn. 13 Co 98/89, uveřejněný pod č. 28 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1992).

Ze závěru, že poživatel invalidního důchodu, který byl uznán invalidním podle ustanovení § 29 odst. 2 písm. c) zákona č. 100/1988 Sb., není povinen po přiznání invalidního důchodu vykonávat jakoukoli výdělečnou činnost a že mu náhrada za ztrátu na výdělku při uznání invalidity přísluší bez přihlížení k tomu, co si opomenul vydělat, a bez přihlížení k průměrnému výdělku, kterého by mohl dosáhnout za práci, již by mohl vykonávat, nelze bez dalšího dovozovat, že při určení náhrady za ztrátu na výdělku podle ustanovení § 195 zák. práce nelze bez dalšího přihlížet k jeho výdělku, kterého dosáhl

proto, že – ačkoliv není povinen vedle tohoto důchodu vykonávat výdělečnou činnost – nastoupil do zaměstnání.

I když poživatelé invalidních důchodů nejsou povinni vykonávat výdělečnou činnost, právní předpisy přiznání invalidního důchodu nespojují se zákazem výkonu pracovní činnosti. Ustanovení § 80 a násl. zákona č. 100/1988 Sb. naopak předpokládají, že jim bude umožněno „pracovní uplatnění“, jestliže to odpovídá jejich „zachované pracovní schopnosti“; uvedené platí nejen pro poživatele invalidních důchodů, kteří byli uznáni invalidními podle ustanovení § 29 odst. 2 písm. c) zákona č. 100/1988 Sb., ale i pro ty, kteří se stali invalidními proto, že jsou neschopni vykonávat jakékoliv soustavné zaměstnání, proto, že by výkon takového zaměstnání vážně zhoršil jejich zdravotní stav, nebo proto, že jsou schopni vykonávat soustavné zaměstnání jen za zcela mimořádných podmínek (tj. podle ustanovení § 29 odst. 2 písm. a), b) a d) zákona č. 100/1988 Sb.). S tím, že poživatelé invalidních důchodů mohou po přiznání invalidních důchodů pracovat, uvažuje mimo jiné ustanovení § 50 zák. práce a § 47 odst. 1 nařízení vlády č. 223/1988 Sb. Počítá s tím také ustanovení § 195 odst. 1 zák. práce, neboť i v případě náhrady za ztrátu na výdělku při uznání invalidity stanoví, že náhrada se poskytne ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem pracovníka před vznikem škody a jeho výdělkem po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s připočtením invalidního důchodu poskytovaného z téhož důvodu.

Ačkoliv zákoník práce a další právní předpisy uvažují – jak výše uvedeno – s tím, že poživatelé invalidního důchodu mohou (budou) i po přiznání důchodu pracovat, nebylo stanoveno, že by se k jejich výdělku z této pracovní činnosti při určení náhrady za ztrátu na výdělku při uznání invalidity (§ 195 zák. práce) bez dalšího nepřihlíželo. Podle ustanovení § 195 odst.1 věty druhé a § 195 odst. 2, části věty první za středníkem, zák. práce se nepřihlíží pouze k výdělku pracovníka, kterého dosáhl zvýšeným úsilím. Názor odvolacího soudu, podle kterého nelze při určení náhrady za ztrátu na výdělku při uznání invalidity přihlížet k výdělku získanému „pracovním úsilím“, k němuž pracovník nebyl povinen (protože nebyl jako poživatel tzv. stavovského invalidního důchodu povinen pracovat), tedy není v souladu se zákonem.

Vzhledem k tomu, že jediným důvodem, pro který se při náhradě za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity nebo částečné invalidity nepřihlíží k výdělku pracovníka po pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, je skutečnost, že pracovník výdělku dosáhl zvýšeným pracovním úsilím, platí ustanovení § 195 odst. 1, věty druhé, a § 195 odst. 2, části věty první za středníkem, zák. práce i pro pracující poživatele invalidních důchodů. Při určení náhrady za ztrátu na výdělku při uznání invalidity podle ustanovení § 195 zák. práce se tedy k příjmům ze zaměstnání poživatele invalidního důchodu nepřihlíží jen tehdy, dosahuje-li pracovník tohoto výdělku zvýšeným pracovním úsilím.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Veden nesprávným právním názorem se pak odvolací soud nezabýval tím, zda žalobce, který byl uznán invalidním podle ustanovení § 29 odst. 2 písm. c) zákona č. 100/1988 Sb., dosahoval v době invalidity svého výdělku pouze zvýšeným pracovním úsilím (námahou) nutným k překonání zvláštních obtíží spojených s poškozením zdraví nemocí z povolání, ačkoliv jinak (nebýt tohoto zvýšeného pracovního úsilí) by takový výdělek nedosáhl, popřípadě by nebyl schopen docílit žádného výdělku. Institut nezapočítávání příjmu dosaženého zvýšeným pracovním úsilím přitom zohledňuje případy, kdy poživatel důchodu bez ohledu na nepříznivý zdravotní stav vykonává práci, byť jej to stojí ve srovnání se zdravotně disponovanými pracovníky nepoměrně větší obtíže, a musí pro dosažení výdělku za cenu zvýšené námahy překonávat zvláštní obtíže spojené s poškozením zdraví. Vzhledem k tomu, že uvedená úprava se vztahuje na situaci pracovníka, který byl poškozen na zdraví a následky tohoto druhu přetrvávají, je míněno především takové úsilí, které pracovník při práci vyvíjí právě pro svůj zdravotní stav, a které je nezbytné, aby mohl vůbec pracovat. Jde tedy o úsilí spočívající v překonávání těžkostí, které pracovníkovi nově vznikají v takovém rozsahu, že jej omezují

v běžné pracovní činnosti. Tyto těžkosti musejí mít původ právě v poškození zdraví, za které organizace odpovídá. Jedná se proto především o případy, kdy určitou tělesnou indispozici (snížení kvality smyslových orgánů, poškození končetin, poruchy vnitřních orgánů či psychické potíže), která je překážkou kvalitního uplatnění pracovních sil, nahrazuje pracovník tím, že z rezervoáru svých tělesných i duševních schopností, možností a sil čerpá nad poměry obvyklé u něj před vznikem škody.

Právní úprava stavovských invalidních důchodů spatřuje ztrátu pracovní schopnosti v nesouměřitelnosti povolání, které poživatel může vykonávat, s povoláním předchozím ve smyslu nepřiměřenosti využití pracovních schopností a rozdílu společenského významu obou zaměstnání. Zákonné podmínky pro přiznání stavovského invalidního důchodu tedy nemusejí vždy přímo korespondovat s nároky, které vyžaduje vzhledem ke konkrétním zdravotním potížím nové zaměstnání, a sama okolnost, že pracovník vykonává po nemoci z povolání pouze práci nesouměřitelnou s předchozím zaměstnáním, neznamená automaticky, že se tak děje zvýšeným pracovním úsilím. Zdravotním stavem vynucený přechod na zaměstnání nepřiměřené jak po stránce využití pracovních sil, tak po stránce společenského významu, je nepochybně nepříznivou okolností, která může být spojena i s negativními psychickými vlivy, s nimiž se pracovník musí vyrovnat. O zvýšené pracovní úsilí v této souvislosti však jde pouze tehdy, vyvíjí-li je pracovník ve shora definovaných mezích proto, aby vůbec mohl práci vykonávat, tedy aby přes zhoršený zdravotní stav dostál požadavkům kladeným na jeho výkon při plnění pracovních úkolů. Jedině tehdy, když samotný výkon práce nutí pracovníka, aby s výraznějším nasazením sil překonával omezení plynoucí z jeho zdravotního stavu, je dána podmínka zakládající postup podle ustanovení § 195 odst. 1, věty druhé, popřípadě § 195 odst. 2, části věty první za středníkem, zák. práce.

Nejvyšší soud České republiky proto pro nesprávné právní posouzení věci rozsudek odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 1, části věty za středníkem, o.s.ř. zrušil. Vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, dovolací soud zrušil i toto rozhodnutí (s výjimkou výroku o zamítnutí žaloby o zaplacení „příslušenství“ z částky 322 243 Kč, který nebyl odvoláním napaden a nabyl samostatně právní moci) a věc vrátil soudu prvního stupně v tomto rozsahu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, věta druhá, o.s.ř.).